

- La aldri skjul på NS-sympati

- Det er nærliggende å tenke seg at en billedmanipulasjon kan ha vært et forsøk på å gripe inn i Høyesteretts ankebehandling og influere på domsavgjørelsen, sier Hamsun-forskeren professor Atle Kittang. Men han innrømmer samtidig at det er spekulasjon fra hans side.

- Jeg har faktisk aldri stusset over bildet av Hamsun med NS-merket, kanskje fordi hans politiske sympati for NS ikke har vært gjenstand for tvil, forklarer Kittang, som mener at Hamsuns standpunkt i forhold til Quisling og Nazi-Tyskland er greit avklart og dokumentert.

- Likeledes det faktum at han var registrert som NS-medlem. Når dette siste har vært et omstridt spørsmål, skyldes det ikke bare at Hamsun hårdnakket hevdet at han aldri hadde meldt seg inn eller betalt kontingent, men også at man i herredsretten ble nødt til å behandle det så inngående fordi det dreide seg om et erstatningssøksmål, ikke en straffesak, sier Kittang.

- Kan bildet ha hatt noe å si for utfallet i Høyesterett?

- Derfra kjenner vi bare domsslutningen: Den er knapp, men enstemmig. I herredsretten var det derimot dissens fra rettens formann, Sigurd Fougner,

som mente at NS-medlemskapet ikke var tilstrekkelig bevist og derfor ikke kunne legges til grunn for fellende dom. Det var dette Høyesterett måtte ta stilling til, men det er umulig å si hvilken vekt de tilla fotografiet.

- Det som står klart for meg, er at erstatningssaken aldri virket så forløsende på vårt forhold til Hamsuns landsvik som en straffeprosess ville ha gjort. Jeg tror saken ville ha fått en annen mental og begrepsmessig avklaring for ettertiden dersom Hamsun hadde fått den behandling han ønsket - nemlig offentlig straffesak, avslutter Atle Kittang.

- Tror det ikke før jeg får se det

- Det kan jeg nesten ikke tro før jeg ser det, lyder Arne Tumyr's umiddelbare kommentar. Et utsnitt av Hamsun-bildet med det retusjerte NS-merket pryder omslaget på Tumyr's bok «Knut Hamsun og hans kors» som utkom på Tumyr's eget forlag, Norgesforlaget, for to år siden.

- Jeg har faktisk forelagt bildet for lokale autoriteter som mener at skyggevirkningene stadfester at jakkemerket må ha vært på plass under fotograferingen, sier journalisten og forfatteren, som er bosatt i Kristiansand.

Hvorvidt det autentiske jakkemerket i så fall har vært et solkors, NS-

merke eller noe annet, blir Tumyr mindre sikker på når Pressens Bild bekrefter at «originalkopien» er manipulert med kraftig retusj.

- Hvis det kan dokumenteres, er vi flere som har latt oss føre bak lyset, bemerkter Tumyr. Men tilføyer straks at det er irrelevant for helhetsvurderingen av saksanlegget og dommen mot Hamsun, selv om det er sensasjonelt nok med hensyn til bildet som sådant.

- Spørsmålet om Hamsuns medlemskap i NS var ikke avgjørende, selv om det ble drøftet formelt. Det reelle, som retten la til grunn, var at Hamsun

hadde handlet og skrevet til NS' fordel, i pakt med partiets formål, at han forble hva han kalte «Quislings mann», og således var å anse som NS-mann. At han noen ganger hadde båret et nazi-merke, var det ingen tvil om. Men det var bare en detalj i saken.

- Hvem kan ha hatt interesse av å manipulere bildet?

- Hvis det er tilfellet, kan man bare spekulere på om det var NS-sympatisører som ønsket å knytte Hamsun tettere til sin sak, eller folk fra motsatt fløy som ønsket å utlevere ham.